

Nõuanded üldplaneeringute ülevaatamiseks

Sisukord

Eessõna.....	2
Kehtestatud üldplaneeringute ülevaatamise eesmärgid	3
Üldplaneeringu ülevaate struktuur ja ootused sisule	5
Sissejuhatus	5
Planeerimisalase olukorra kirjeldus	5
Kokkuvõte	8
Ettepanekud ruumilise arengu edendamiseks	9
Üldplaneeringute ülevaatamise tulemused ning avalikkuse informeerimine	10
Abiks üldplaneeringu ülevaatamisel.....	11

Eessõna

Ruumiline planeerimine, mis toimub üldplaneeringute ja detailplaneeringute kaudu ning hõlmab keskkonnahoidlike, kultuuriliste, majanduslike ja sotsiaalsete huvide tasakaalustamist, on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja planeerimisseaduse järgi kohaliku elu küsimus ja kohaliku omavalitsuse ainupädevuses.

Hea elu- ja majanduskeskkonna loomise ja kestmise üks oluline eeldus kohalikus omavalitsuses on kvaliteetse ja toimiva üldplaneeringu olemasolu ning eesmärgipärane koostöö planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Üldplaneeringul on suur roll maakasutus- ja ehitustingimuste kindlaksmääramisel, sest see on vastavat investeringut ja ehitust ettevalmistava detailplaneeringu aluseks ning käsitleb linna või valla arengut tervikuna.

Planeerimisseadus ([PlanS § 92](#)) sätestab kohaliku omavalitsuse volikogule nõude vaadata perioodiliselt iga 5 aasta tagant üle kehtiv üldplaneering. Seega peab kõigis kohalikes omavalitsustes olema koostatud ja kehtestatud vähemalt üldplaneering. Lisaks sellele on erinevad kohalikud omavalitsused koostanud osaüldplaneeringuid, teemaplaneeringuid ning mitme omavalitsusüksuse ühiseid planeeringuid.

Planeerimisseaduses rõhutatakse otsustaja teadlikkuse vajadust omavalitsuse planeeringulisest seisust. Jätakuvalt on kohalikke omavalitsusi, kus on üldplaneering valminud rohkem kui kümme aastat tagasi. See on piisav aeg selleks, et hinnata, kui palju ja mis viisil on planeering mõjutanud omavalitsusüksuse arengut ja vahepeal langetatud otsuseid.

Planeerimisseadus rõhutab kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu ülevaatamise vajadust, kuna üldplaneering on koos arengukavaga kohaliku omavalitsuse igapäevaste juhtimisotsuste langetamise üks olulisemaid alusdokumente. Ülevaatamine tehakse selleks, et kohaliku omavalitsuse üksuse otsustajad saaksid ülevaate planeeringute aja- ja asjakohasusest ning ruumilise arengu vajadustest

Üldplaneeringu ülevaatamise **põhirõhk peab olema strateegiliste eesmärkide täitmisel**. Seega sellel, kuidas kohalike omavalitsuste ja valitsusasutuste koostöös kujundada senisest tasakaalustatum, igas Eesti paigas inimeste põhivajaduste rahuldamist tagav ruumiline areng.

Käesolevate nõuannete eesmärk on aidata kohalikke omavalitsusi korraldada üldplaneeringute ülevaatamist nii, et tulemus oleks võimalikult hea ning et tulemusi oleks võimalik omavahel võrrelda. Tulemuste võrreldavus on eriti oluline selleks, et üldplaneeringute ülevaatamine aitaks võimalikult hästi kaasa kehtivate maakonnaplaneeringute ülevaatamisele ja üleriigilise planeeringu Eesti 2050 koostamisele.

Nõuanded on koostatud 2013. aastal võimalikult lähedastel alustel varasemate suunistega „Nõuanded maakonnaplaneeringute ülevaatamiseks ja maakonna planeerimisalase olukorra hindamiseks“, mille koostas Pärnu Maavalitsus 2010. aastal. Käesolev versioon on kohandatud 2025. aastal vastavalt planeerimisseaduses toimunud muutustele ning täienenud juhendmaterjalidele.

Kehtestatud üldplaneeringute ülevaatamise eesmärgid

Planeeringute ülevaatamine on teadliku planeerimise loogiline etapp. **Üldplaneeringu ülevaatamise põhiline eesmärk** on hinnata kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu ajakohasust, määrata kindlaks olulisemad probleemid selle elluviimisel, sh detailplaneeringute koostamisel, ning seada sihid edasiseks. Sama oluline on üldplaneeringute ülevaatamisel tehtava olukorra analüüsi kaudu parandada planeerimise kvaliteeti ja tõsta kohaliku omavalitsuse planeerimisalast võimekust.

Planeerimisseaduse § 92 sätestab **üldplaneeringute ülevaatamise kohustuse osas järgmist**:

„(1) Üldplaneeringu vaatab üle kohaliku omavalitsuse volikogu iga viie aasta tagant. Kohaliku omavalitsuse volikogu esitab Maa- ja Ruumiametile kokkuvõtte üldplaneeringu ülevaatamise tulemusest kuue kuu jooksul ülevaatamisest arvates.

(2) Üldplaneeringu ülevaatamisega selgitatakse välja ja vaadatakse üle:

- 1) planeeringukohase arengu tulemused ja planeeringu edasise elluviimise võimalused;*
- 2) planeeringu vastavus käesoleva seaduse eesmärgile;*
- 3) planeeringu elluviimisel ilmnenud olulised mõjud majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ja looduskeskkonnale ning oluliste negatiivsete mõjude vähendamise tingimused;*
- 4) planeeringutest ja õigusaktidest tulenevate muudatuste planeeringusse tegemise vajadus;*
- 5) kehtivad detailplaneeringud, et tagada nende vastavus üldplaneeringule, ning vajaduse korral algatatakse nende muutmise või kehtetuks tunnistamise menetlus;*
- 6) muud planeeringu elluviimisega seotud olulised küsimused.“*

Ülevaatamine on töövahend kohaliku omavalitsusele endale, seetõttu on soovitav ülevaade võimalikult ulatuslikult oma jõududega koostada. Ülevaatamise käigus on soovitav teha koostööd Maa- ja Ruumiametiga võimalikult pidevalt ja algusest peale.

Otstarbekas on ülevaatamist pikemalt ette kavandada ja vajadusel koostada erinevaid alusanalüüse ja uuringuid sisulise kaalutletud otsuse langetamiseks. Ülevaatamisel on mõistlik kasutada võimalikult ulatuslikult ka kõiki muid kättesaadavaid strateegiaid, arengu- ja tegevuskavasid, analüüse ja uuringuid, mis on mõjutanud või võivad mõjutada kohaliku omavalitsuse ruumilist arengut.

Seejuures on oluline on analüüsida ühest küljest seda, kuidas on kohaliku omavalitsuse visiooni ning selle saavutamiseks üldplaneeringuga määratud põhimõtteid, eesmärgid ja tingimusi **arvestatud teiste arengudokumentide**, sh kohaliku omavalitsuse, maakonna ning üleriigiliste üldiste strateegiate ja valdkondlike arengukavade jt arengusuuniste koostamisel, kui ka seda, kuidas nende eesmärkide arvestamine või mitteamestamine on mõjutanud kohaliku omavalitsuse ruumilist arengut.

Kehtiva üldplaneeringu ülevaatamisel vaadatakse üle ka **detailplaneeringud** sellisel määral, mis võimaldab saada selguse, missugust maakasutuse muutust ja ehitustegevust on detailplaneeringutega lähiaastateks kavandatud. Kui kehtiva üldplaneeringu aluseks olnud visioon ja strateegia on endiselt päevakohased, siis aitavad kehtivad detailplaneeringud seda lähitulevikus ellu viia. Üldplaneeringu ajakohasuse hindamise üks kriteerium on see, kui suur osa selle põhilahendusest on ellu viidud kas kehtestatud detailplaneeringute või väljastatud projekteerimistingimuste kaudu. Teiselt poolt saab üldplaneeringu ajakohasust hinnata sellesse detailplaneeringutega sisse viidud

muudatuste põhjal. Oluline on välja selgitada ka see, kas mõni kehtiv detailplaneering võib takistada üldplaneeringuga seatud eesmärkideni jõudmist.

Detailplaneeringu kehtetuks tunnistamise vajadus võib selguda nii üldplaneeringu ülevaatamise käigus kui ka väljaspool seda. Iga detailplaneeringut peab hindama eraldi, selle kehtetuks tunnistamise vajaduse ilmnemisel hindamise järeldust sisuliselt põhjendama ja langetama selle alusel iga detailplaneeringu kohta eraldi kaalutusotsuse.

Üldplaneeringusse saab konkreetse teemaga seotud täpsustusi ja täiendusi sisse viia ka teemaplaneeringu koostamise kaudu. Üldplaneeringu ülevaatamisega seondub sisuliselt ka **uue üldplaneeringu koostamise kavandamine**. Kuigi üldplaneeringut saab põhjendatud juhtudel detailplaneeringuga muuta, on see erandlik otsus, mis peab olema väga hästi põhjendatud. Sisuliselt on asjakohane muuta üldplaneeringut, koostades uue üldplaneeringu, mitte muutes üldplaneeringut detailplaneeringuga.

Analüüsitakse ka **pärast üldplaneeringu kehtestamist õigusaktides toimunud muudatusi** ning kas üldplaneeringus kavandatu elluviimiseks on võimalik nende muudatustega arvestada, sealhulgas seda, kas need mõjutavad planeeringu põhilahendust või selle elluviidavust.

Üldplaneeringu ülevaatamise tulemusel koostatavas ülevaates ja avalikkusele suunatud informatsioonis teadvustatakse võimalikult laialt üldplaneeringu rolli kohaliku omavalitsuse ning maakonna majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu kujundamisel ning maakasutuse suunamisel. Seetõttu peaks lisaks üldplaneeringu ülevaatamisele tegema ka **ettepanekuid kohaliku omavalitsuse planeerimisalase võimekuse parandamiseks ning kohaliku ja regionaalse ruumilise arengu edendamiseks**. Planeerimisalase võimekuse oluline osa on ka planeeringute aluseks olevate **ruumiandmete haldamise ja kasutamise võimekus**.

Arvesse võetakse, et koostatava ülevaate sihtgrupid on:

- **kohaliku omavalitsuse ametnikud** – abi edasiste planeeringute koostamisel,
- **omavalitsusorganid** – võimalus saada planeerimisalasest olukorrast kohalikus omavalitsuses terviklik ja süsteemne ülevaade, mis on edasiste planeerimisvaldkonda puudutavate otsuste aluseks,
- **ruumilise planeerimise kompetentsikeskus Maa- ja Ruumiamet ning planeerimisalase tegevuse korraldajad** – võimalus saada kohalikelt omavalitsustelt ühtlustatud sisu ja ülesehitusega üldplaneeringute ülevaatamise aruanded, mille põhjal on võimalik ühtselt hinnata planeerimisalast olukorda ning arvestada nendega planeeringute koostamise nõustamisel ja heakskiitmisel,
- **kohaliku omavalitsusüksuse elanikud** – ülevaade aitab mõista ruumis toimuvaid arenguid ja probleeme,
- **avalikkus ja huvitatud osapooled** – võimalus saada süsteemne ülevaade planeerimisalasest olukorrast ja arengutest omavalitsustes ja sellest, kuidas üldplaneeringu elluviimine on toimunud.

Üldplaneeringu ülevaate struktuur ja ootused sisule

Arvestades erinevate sihtgruppide vajadusi, peaks üldplaneeringu ülevaade koosnema järgmistest osadest:

- 1) sissejuhatus,
- 2) planeerimisalase olukorra kirjeldus,
- 3) kokkuvõtte üldplaneeringu ülevaatamise tulemustest,
- 4) ettepanekud planeerimisalase võimekuse parandamiseks ning ruumilise arengu edendamiseks.

Sissejuhatus

Sissejuhatuses on asjakohane selgitada üldplaneeringu ülevaatamise eesmärke ja seoseid konkreetsete arengukavadega, arvestades kohaliku omavalitsuse eripära.

Planeerimisalase olukorra kirjeldus

Planeerimisalase olukorra kirjelduses esitatakse teave kohaliku omavalitsuse territooriumil kehtestatud üld- ja detailplaneeringute kohta. Üldplaneeringute alla kuuluvad ka teema- ja osaüldplaneeringud, kui neid on.

Iga üldplaneeringu kohta esitatakse järgmine teave:

- millal tehti planeeringu kehtestamise otsus,
- millised on planeeringukohase arengu tulemused, mõjud majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ja looduskeskkonnale, sh tuua välja negatiivsed mõjud ning vajaduse korral olulise negatiivse mõju vähendamise tingimused planeeringu edasisel elluviimisel,
- kas ja kuidas on üldplaneeringus sätestatud arvestatud riigi otsuste tegemisel,
- mida on vaja teha üldplaneeringu edasiseks elluviimiseks.

Detailplaneeringute kohta esitatakse kehtivate detailplaneeringute koguarv ning üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute arv.

Üksikasjalikum teave üldplaneeringute ning kehtestatud detailplaneeringuga üldplaneeringutes tehtud muudatuste kohta on soovitatav esitada tabelis. Tabelis kajastatakse:

- kas kehtestatud üldplaneeringuga muudeti maakonnaplaneeringut ja millised olid tehtud muudatused,
- kui palju muudatusi on üldplaneeringus tehtud kehtestatud detailplaneeringutega,
- üldplaneeringut muutvate detailplaneeringute loetelu, samuti andmed selle kohta, millal muudatused jõustusid ja milline on muudatuste sisu.

Jrk nr	Planeeringu nimetus	Kehtestamise aeg	Kas üldplaneering sisaldab maakonnaplaneeringu muudatusi (muudatuse kirjeldus)	Muudetud kehtestatud detailplaneeringuga (nimetus, kehtestamise aeg, kommentaarid muudatuste kohta)
1.				
2.				

Esitatakse selgitused üldplaneeringu muudatuste kohta ja kirjeldatakse, millised on olnud valdavad muudatused. Teave peab põhjendama koondtabelis antavaid hinnanguid ja ettepanekuid.

Majanduskasvu aastatel tehti optimismi tõttu hulgi formaalseid, sisulise kvaliteedita ning praktikas rakendamatu planeeringuid. Kavandatud arengu ülevaatamine üldplaneeringu ülevaatamise käigus annab võimaluse erinevad arengutahud tasakaalustada.

Selleks **käsitletakse üldplaneeringuga ja selle teemaplaneeringutega kavandatud arengu vastavust kohaliku omavalitsuse arenguvajadusele ja arendussuutlikkusele**, sealhulgas planeeritud maakasutuse juhtotstarbega maa-alade tegelikku kasutamist ja kavandatud hoonestuse väljaehitamist. Hinnatakse planeeritud maakasutuste liiasust, piisavust või puudujääki vastavalt senisele maakasutusele ja realistlikele arenguväljavaadetele.

Taristu puhul antakse hinnang, kas:

- planeeritud teed ja avalikuks kasutamiseks määratud erateed on välja ehitatud ning kas need vastavad üldplaneeringuga kavandatud arengule,
- tehnilise taristu kättesaadavuse tagamise võimalused vastavad üldplaneeringuga kavandatud arengule,
- sotsiaalse taristu kättesaadavuse tagamise võimalused vastavad üldplaneeringuga kavandatud arengule.

Planeeringukohase arenguga kaasnenud mõjude osas kohaliku omavalitsuse arengule kirjeldatakse üldplaneeringu asjakohaseid mõjusid omavalitsusüksuse majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ja looduskeskkonnale. Seda peab tegema võimalikult laiaulatuslikult ja käsitlema peab ka mõjude omavahelisi seoseid. Olulise negatiivse mõju ilmnemisel ükskõik millises mõjuvaldkonnas tuuakse see välja ja seotakse mõju vähendamise tingimused tegevustega planeeringu elluviimise tegevuskavas, kui see on olemas.

Ülevaates hinnatakse ja kirjeldatakse, **missuguse lisaväärtuse on üldplaneeringu teemaplaneering andnud üldplaneeringule** ning kas teemaplaneering on täitnud oma eesmärgi.

Ülevaates analüüsitakse üldplaneeringu ja maakonnaplaneeringute seoseid. Oluline on selgitada, kuidas on arvestatud maakonnaplaneeringut üldplaneeringus, kas on esitatud maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekuid ning kas selleks on jätkuv vajadus.

Näiteks kui paljudel juhtudel on tagasi lükatud maakonnaplaneeringuga määratud ja üldplaneeringuga täpsustatud roheline võrgustiku aladele ja väärtuslikele maastikele ehitamise soove. Millised on valdavad konfliktid ja ettepanekud nende lahendamiseks?

Kirjeldatakse, kas ja milline on olnud **üldplaneeringus kavandatu mõju riigi otsustele**, näiteks rahastamisotsustele, struktuurifondide kasutamisele jne, ning iseloomustatakse üldplaneeringu elluviimisel toimunud koostööd riigiasutuste ja infrastruktuuri valdajatega.

Analüüsitakse pärast üldplaneeringu kehtestamist õigusaktides tehtud planeeringuid puudutavaid muudatusi ning võimalusi, kas nende muudatustega on üldplaneeringus kavandatu elluviimisel võimalik arvestada ning kas planeeringulahendus on jätkuvalt elluviidav. Seda tehes peab arvestama, et kohaliku omavalitsuse territooriumil pärast üldplaneeringu kehtestamist muude õigusaktidega

kehtestatud üldplaneeringust erinevaid maakasutus- ja ehitusnõudeid ei loeta üldplaneeringu muudatuseks. Seadusega või seaduse alusel antud õigusakt on üldplaneeringu suhtes ülemuslik ning seda peab maakasutus- ja ehitusotsuste kaalumisel järgima, vaatamata sellele, et üldplaneeringus võib olla määratud teisiti.

Kaitsealade kaitse-eeskirjade muutmist või uute kaitsealade moodustamist pärast üldplaneeringu kehtestamist ei saa käsitada üldplaneeringu muudatusena planeerimiseseaduse tähenduses. Omavalitsuse territooriumil toimunud kaitse-eeskirjade muutmise või uue kaitseala moodustamisega kaasnenud muudatusi maakasutuses ei kanta üldplaneeringusse, kuid nendega arvestatakse järgmiste planeeringute koostamisel.

Üldplaneeringu ülevaatamine on üks võimalus juhtida tähelepanu sellistele kaitse-eeskirjade muudatustele või uute kaitsealade moodustamisele, mis ei arvesta kehtestatud üldplaneeringu sätetega. Sama kehtib ka teiste riigi tehtud kohaliku omavalitsuse ruumilist arengut mõjutavate otsuste kohta, mis on vastuolus kehtestatud üldplaneeringuga ning takistavad sellega kavandatud arengu elluviimist.

Üldplaneeringu ülevaatamisel hinnatakse, kas kohaliku omavalitsuse territooriumil võib lähiajal ilmnedu arenguhuvi, millega kaasneb vajadus **olulise ruumilise mõjuga objekti asukoha valimiseks**. Juhul kui üldplaneeringu ülevaatamise tulemusel selgub, et on vaja koostada uus üldplaneering, on otstarbekas valida olulise ruumilise mõjuga objekti asukoht uue üldplaneeringu koostamise käigus ja mitte koostada selleks iseseisvat asukohavaliku (teema)planeeringut.

Kui kehtestatud üldplaneeringu juurde kuulub selle elluviimise tegevuskava, kirjeldatakse ülevaates tegevuskavas nimetatud tegevusi ning esitatakse **teave selle kohta, millised neist tegevustest on ellu viidud ja millised mitte**. Ellu viimata tegevuste kohta esitatakse põhjendused, miks need on täitmata. Ülevaatamise käigus selgitatakse, kas üldplaneeringu edasiseks elluviimiseks on vaja koostada (uus) tegevuskava. Tegevuskava ülevaatamine on suurel määral võimaliku uue üldplaneeringu või teemaplaneeringu koostamise ettevalmistamine.

Antakse **teada, kas kohalikus omavalitsuses töötab planeerimisalase erihariduse või kutsetunnistusega ruumilise planeerimise spetsialist**, ning täpsustatakse, mitu neid on ja millise eriharidusega. Kui eriharidusega spetsialisti ei ole, märgitakse, millise ettevalmistusega inimene tegeleb planeerimisküsimustega. Linnades ja valdades, kus on olemas eraldi planeerimisüksus, märgitakse planeerimisüksuse juhi ametinimetus ja erialane haridus ning planeerimisüksuse erialase haridusega töötajate arv.

Antakse **teada, kas kohalikus omavalitsuses töötab ruumiandmete haldamisega tegelev spetsialist**, ja kirjeldatakse, kas ja kuidas ruumiandmeid kasutatakse planeeringute ning ruumiandmetega seotud analüüside koostamisel. Antakse hinnang sellele, kas ruumiandmete kasutamiseks tarvilik juurdepääs andmetele on tagatud, nende töötlemiseks kohane tarkvara olemas ja selle kasutamise oskused piisavad.

Nimetatakse, kui palju ja millised planeeringud on **läbinud heakskiidu**, kirjeldatakse miks ning milline oli järelevalve tulemus.

Nimetatakse, kui palju ja millistes planeeringuküsimustes on olnud ja on käimas **kohtuvaidlusi** ning millised on tulemused või hetkeseis.

Kokkuvõte

Kokkuvõttes antakse lähtuvalt planeerimisalase olukorra kirjeldusest üldhinnang senisele planeerimisalasele tegevusele vallas või linnas. Tehakse kokkuvõte, kas ja kuidas on üldplaneerimine edendanud kohaliku omavalitsuse ruumilist arengut ning mõjutanud erinevate tasandite otsuseid.

Kokkuvõttes:

- antakse hinnang üldplaneeringu ajakohasusele,
- antakse üldine hinnang planeeringute sisulisele kvaliteedile planeeringuliikide kaupa,
- antakse üldhinnang üldplaneeringu mõjudele kohaliku omavalitsuse arengule,
- antakse üldhinnang koostööle riigiasutuste ja infrastruktuuri valdajatega,
- tuuakse välja, kas ja kui palju on detailplaneeringuid, mis ei võimalda üldplaneeringuid ellu viia,
- tehakse kokkuvõte probleemidest, mis takistavad edukat planeerimisalast tööd kohalikus omavalitsuses,
- antakse enesehinnang kohaliku omavalitsuse planeerimisalase haldussuutlikkuse kohta.

Ettepanekud ruumilise arengu edendamiseks

Ettepanekud ruumilise arengu edendamiseks ning planeerimisalase võimekuse parandamiseks esitatakse koondtabeli vormis, kus näidatakse:

- millal üldplaneering (sh selle osa- ja teemaplaneeringud) algatati ja kehtestati,
- milline on hinnang üldplaneeringu elluviimisele ja
- millised on ettepanekud üldplaneeringu kohta tulevikuks.

Jrk nr	Planeeringu nimetus	Algamise aeg	Kehtestamise aeg	Hinnang planeeringu elluviimisele	Ettepanekud, kuidas planeeringu elluviimisega edasi minna
1.					
2.					

Ülevaates esitatakse ettepanekud:

- kas on vaja koostada uus üldplaneering, sh osaüldplaneering või teemaplaneering,
- olemasolevate probleemide lahendamiseks ja nende edasiseks vältimiseks,
- edasise koostöö parandamiseks riigiasutustega,
- kohalike elanike paremaks kaasamiseks planeeringute koostamisel,
- kuidas tõsta linna või valla planeerimisalast võimekust, sh kohalikus omavalitsuses töötavate planeerimisalase haridusega spetsialistide arv ning ruumilise planeerimise andmekogu kasutamise võimekus.

Üldplaneeringute ülevaatamise tulemused ning avalikkuse informeerimine

Üldplaneeringu ülevaatamise tulemused kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega ja ülevaade vormistatakse otsuse lisana. Otsusega antakse kohaliku omavalitsuse täitevorganile ülesanne informeerida planeeringu ülevaatamise tulemustest avalikkust ning esitada üldplaneeringu ülevaatamise tulemused otsuses sätestatud tähtajaks Maa-ja Ruumiametile.

Nii nagu planeeringute koostamisel, on ka planeeringute ülevaatamise läbiv põhimõte tegevuse avalikkus. Üldplaneeringute ülevaatamise tulemustest avalikkusele suunatud informatsioon teadvustatakse võimalikult laialt üldplaneeringu rolli kohaliku omavalitsuse ning maakonna majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu kujundamisel ning maakasutuse suunamisel. Oluline on anda avalikkusele võimalus saada süsteemne ülevaade planeerimisalasest olukorrast ja arengutest kohalikus omavalitsuses.

Lisaks ametlikule teabele, millega tehakse ülevaade huvitatutele kättesaadavaks, on ajakirjandusele lähetatav pressiteade hea võimalus kajastada positiivses võtmes kohaliku omavalitsuse tegemisi. Pressiteade annab aluse uudislooks, pikemaks artikliks või informeerib lihtsalt ajakirjandust toimunust. Hea pressiteate koostamise põhimõtted sarnanevad traditsioonilise uudisajakirjanduse reeglitega, mille kohta on kättesaadavad arvukad nõuanded.

Abiks üldplaneeringu ülevaatamisel

- RAM planeeringute osakonna 03.12.2017 ringkiri nr 15-3/2669-1 kohalikele omavalitsustele <https://adr.rik.ee/ram/dokument/5378679>
- Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks <https://planeerimine.ee/juhendid-ja-uuringud/yp-noustik/>
- Kestliku ja kvaliteetse ruumi planeerimise tööriistakast <https://planeerimine.ee/tooriistakast/> salasõna 'kestlik'
- Muud asjakohased materjalid ruumilise planeerimise veebiportaalis <https://planeerimine.ee>
- Detailplaneeringud kohalikus omavalitsuses – kehtestatud planeeringute andmekogu <https://planeeringud.ee/plank-web/#/planning>
- Koostatav üleriigiline planeering Eesti 2050, sh asustuse alusuuring <https://www.riigiplaneering.ee/uleriigiline-planeering/uleriigiline-planeering-eesti-2050>
- Maa- ja ruumiamet MARU - <https://maaruum.ee/>